

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnost a ochrana zdraví musí být v popředí v průběhu celého výstavbového procesu
- Bezpečnostní opatření primárně nevytvářejí žádné hodnoty, ale sekundárně tyto hodnoty tvoří (pracovníci jsou v procesu, firma neplatí sankční pokuty za chybné zajištění BOZ nebo za pracovní úrazy)
- Bezpečnostní management – každý řídicí pracovník na daném stupni řízení, který je odpovědný přímo nebo metodicky za plnění požadavků vyplývajících ze zákonů, vyhlášek, nařízení, norem apod.)
- Pro celý bezpečnostní management platí dvě obecné zásady:
  - Prevence – efektivnější je nehodám předcházet než odstraňovat jejich následky
  - BOZ je věcí všech pracovníků podniku – není záležitostí specializovaných pracovníků, ale každý je tedy:
    - Povinen vyvarovat se při své činnosti všeho, co by mohlo mít za následek porušení bezpečnosti
    - Učinit vše co je v jeho silách k odvrácení nehody nebo zmírnění či odstranění jejích následků, aniž by ohrozil sám sebe

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnostní management zahrnuje zejména oblasti:
  - Bezpečnost a ochrana zdraví
  - Požární ochrana
  - Ochrana životního prostředí
  - Ochrana vodního hospodářství
  - Zajištění odpadového hospodářství
  - Zabezpečení hmotného a nehmotného majetku
- Základní legislativní podklady pro práci bezpečnostního managementu
  - Zák.č.262/2006 Sb. – zákoník práce
  - Zák.č.309/2006 Sb. – zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a zdraví při práci
  - Nařízení vlády č.591/2006 Sb. – o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích
  - Nařízení vlády 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Základní legislativní podklady pro práci bezpečnostního managementu
  - Zák.č.22/1997 Sb. – o technických požadavcích na výrobky
  - Zák.č.102/2001 Sb. – o obecné bezpečnosti výrobků
  - Vyhláška č.110/1975 Sb. – o evidenci a registraci pracovních úrazů
  - Zák.č.183/2006 Sb. – stavební zákon
  - Zákon č.133/1985 Sb. – o požární ochraně
  - Zák.č.500 /2004 Sb. – správní řád
  - Zák.č.100/2001 Sb. – o posuzování vlivů na životní prostředí
  - Zák.č.185/2001 Sb. – o odpadech
  - Zák.č.86/2002 Sb. – o ochraně ovzduší
  - Zák.č.254/2001 Sb. – vodní zákon
  - Zák.č.251/2005 Sb. - o inspekci práce
  - NV 494/2001 Sb. – kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
  - NV 495/2001 Sb. – kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování OOPP, mycích, čistících a desinfekčních prostředků

Bezpečnost a ochrana zdraví

- TROCHU HISTORIE – VÝŇATEK ZE ZÁKONÍKU CHAMMURABÍHO – 2000 LET PŘED KRISTEM:
  - Jestliže stavitel postaví dům, který se zřítí a jeho majitel při tom zahyne, bude stavitel potrestán smrtí.
  - Jestliže zahyne syn majitele domu, bude smrtí ztrestán syn stavitele.
  - Jestliže dojde jen ke zřícení domu, musí jej stavitel postavit na svůj náklad znova nebo opravit poškozenou část.
  - Jestliže stavitel nedodrží ze své viny dohodnuté, musí zbytek práce odvést ve své režii.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- TROCHU SOUČASNOSTI – VÝŇATEK Z TRESTNÍHO ZÁKONÍKU, zák.č.140/1961 Sb.:

§ 223

- Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

§ 224

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt více osob proto, že hrubě porušil předpisy o ochraně životního prostředí nebo předpisy o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické předpisy, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

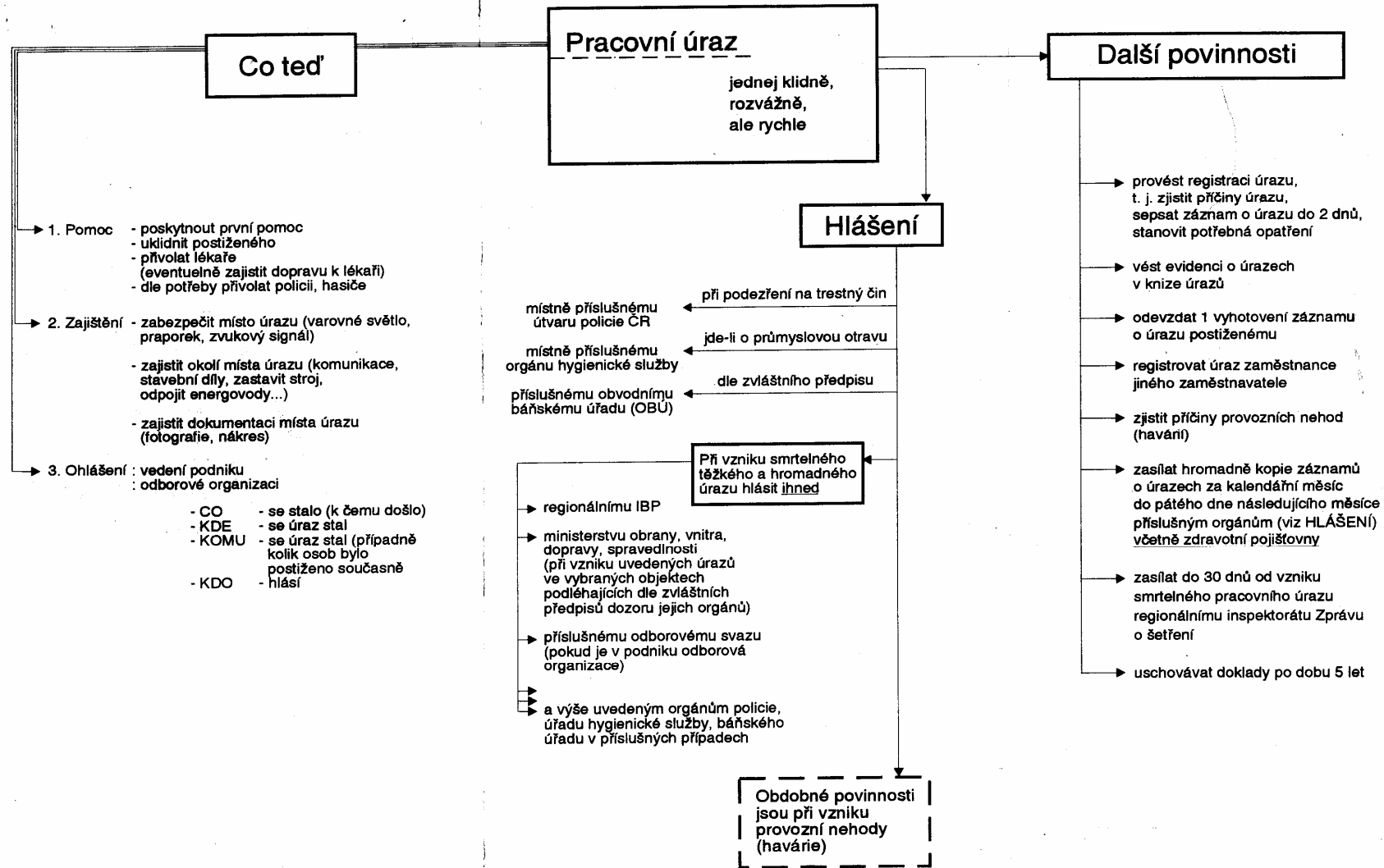
Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnost a ochrana zdraví má více hledisek
  - Humánní – primární hledisko, kdy bolest či dokonce život postiženého a psychický stres zraněného nebo jeho blízkých nelze ničím nahradit
  - Ekonomické – je podřízeno humánnímu, ale je rovněž velmi významné
    - Každý úraz znamená ekonomickou ztrátu buď přímo – narušení výrobního procesu, náhrady postiženému, přirážky k pojistnému pro opakující se úrazovost firmy nebo i nepřímo jako daňovým poplatníkům, kdy platíme zdravotní péči
    - Výchova, výuka a výcvik pracovníka stojí nemalé prostředky
    - Zkušenosti a další odborné i lidské vlastnosti postiženého představují často značnou hodnotu a přímo se promítají do ekonomických výsledků firmy
    - Zvýšená úrazovost poškozují image firmy jak u vlastních pracovníků, tak i u potencionálních zákazníků

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Desatero nejčastějších příčin vzniku úrazů ve stavebnictví
  - Nezajištění výkopů proti sesutí stěn
  - Nedostatečné vybavení a zajištění konstrukcí pro práce ve výškách
  - Nezajištění otvorů a volných okrajů pracovišť ve výškách
  - Nepoužívání osobního zajištění proti pádu pracovníka z výšky
  - Nebezpečný způsob provádění bouracích prací
  - Neodborná obsluha nebo manipulace se stroji a mechanismy
  - Nezakryté pohyblivé nebo rotující části strojů
  - Špatný technický stav vázacích prostředků a nosných lan zvedacích zařízení
  - Používání zařízení svislé dopravy pracovníky, přestože není určeno pro přepravu osob
  - Nedostatečná ochrana živých částí elektrických zařízení

Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Za pracovní úraz se považuje jakékoliv poškození zdraví nebo smrt, které byly pracovníkovi způsobeny nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi
- Pracovnímu úrazu dle předchozího bodu se klade naroveň i úraz, který utrpěl pracovník na pracovišti nebo v prostorách organizace při činnosti, která nesouvisí s plněním pracovních úkolů nebo jiná osoba, která se s vědomím organizace zdržuje na jejich pracovištích nebo v prostorách, které nejsou jinak veřejně přístupné
- Pracovním úrazem není úraz, který se pracovníkovi přihodil na cestě do zaměstnání a zpět

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Organizace je povinna vést evidenci o každém pracovním úraze v knize úrazů tak, aby tento zápis mohl být použit jako podklad pro stanovení potřebných opatření a pro pozdější sepsání záznamu o úrazu, projeví-li se následky úrazu později
- Organizace je povinna provést registraci pracovního úrazu, pokud byla způsobena tímto úrazem smrt nebo pracovní neschopnost delší jak 3 kalendářní dny
- Registrací pracovního úrazu se rozumějí následující úkony:
  - Odpovědné a spolehlivé zjištění příčin a všech dalších okolností vzniku pracovního úrazu
  - Sepsání záznamu o pracovním úrazu podle výsledku zjištěného dle předchozího bodu
  - Stanovení potřebných opatření proti opakování podobných pracovních úrazů
- Zaměstnanec je povinen neprodleně svému přímému nadřízenému nahlásit pracovní úraz
- Zaměstnavatel je povinen takto nahlášený pracovní úraz řádně zaznamenat

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Druhy pracovních úrazů
  - Smrtelné – každý pracovní úraz, který způsobil pracovníkovi smrt ihned nebo kdykoliv později, nastala-li smrt podle lékařského posudku následkem tohoto pracovního úrazu
  - Těžké – každý pracovní úraz, který měl za následek ztrátu orgánu (anatomickou nebo funkční) nebo jeho podstatné části nebo takové poškození zdraví, včetně průmyslových otrav, které lékař označil za těžké (ztráta oka, sluchu, komplikovaná zlomenina, vyvolání potratu, roztržení plic, poranění srdce, otřes mozku spojený s bezvědomím, roztržení nebo rozdrcení ledviny, roztržení jater, sleziny, popáleniny II. a III. stupně a většího rozsahu
  - Hromadné – každý pracovní úraz, kdy při téže události byly zraněny nejméně 3 osoby, z nichž alespoň jedna těžce nebo smrtelně nebo kdy bylo zraněno více než 10 osob
  - Ostatní – všechny úrazy neuvedené v předchozích bodech

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen "rizika").
- Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.
- Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu jejich pracovních míst.
  - Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a vzájemně spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Každý ze zaměstnavatelů je přitom povinen zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele
  - dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizací nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel.
- Zákoník práce upravuje kromě oblasti předcházení ohrožení života a zdraví (prevence) dále také povinnosti zaměstnavatele a práva a povinnosti zaměstnance na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání.
- Tzv. technické aspekty bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích, ale též při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, jakož i požadavky odborné a zvláštní odborné způsobilosti a úprava postavení koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništích jsou pak soustředěny v zákoně č. 309/2006 Sb. a v celé řadě prováděcích právních předpisů k zákoníku práce i k tomuto zvláštnímu zákonu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Kontrolní činnost

- Dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a z právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a právních předpisů o bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení kontrolují **Státní úřad inspekce práce a jeho oblastní inspektoráty práce** (<http://www.suip.cz>).
- **Institut technické inspekce Praha** (<http://www.iti.cz/>) vykonává státní odborný dozor na úseku dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zkušenosti z praxe při kontrolách inspektorátu práce
  - Důsledné nošení ochranných přileb při jakékoliv činnosti na stavbě
  - Nošení pracovní obuvi s pevnou podešví
  - Nošení předepsaných rukavic
  - Používání respirátorů v prašném prostředí
  - Používání chráničů sluchu
  - Používání ochranných brýlí
  - Při práci s el.svářečkami používat vhodné oblečení a kukly
  - Pracoviště musí být dostatečně osvětleno, zejména při snížené viditelnosti
  - Při práci ve výškách používat kolektivní nebo individuální zajištění
  - Všechny výkopy a otvory zabezpečit proti sesutí a proti pádu do nich, vhodným pažením, svahováním, zábradlím, zaklopením, označením apod.
  - Do hloubek vstupovat přes dobré přístupové cesty
  - Všechna elektrická vedení na stavbě řádně označit a vyvěsit
  - Dodržovat na staveništi pořádek
  - Používat přístroje k práci jen k tomu určené včetně oprávněné obsluhy
  - Během dne kontrolovat provádění prací a pořádek na staveništi
  - Vedení stavby musí jít příkladem v dodržování BOZ

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Vztahy v oblasti BOZ musí být smluvně vyřešeny i mezi hlavním zhotovitelem a jeho podzhotoviteli
- Musí si mezi sebou řádně protokolárně předat staveniště, resp. pracoviště, kde budou uvedena všechna rizika BOZ a stanoveny konkrétní povinnosti subdodavatele či zhotovitele
- Do smluvních ustanovení zakotvit i ustanovení o dodržování BOZ pracovníky podzhotovitele a uvést i smluvní pokuty a způsob jejich vypořádání v případě porušení povinností
- Zástupce podzhotovitele musí být prokazatelně seznámen se závaznými bezpečnostními, hygienickými, ekologickými, požárními a dalšími riziky vyskytujícími se na předávaném pracovišti